

Lann Inez

LA FINTA GIARDINIERA

„Soha nem vigyáztál semmire, elhagytad a kulcsokat, telefonokat és tornacipőket, elhagytad a személyidet, lekoszlottak rólad kesztyűk, sálak, kardigánok, akik megtalálták, kerítésekre akasztották, becsülhetnéd, azt sem tudtad, hol a világ, neked egyáltalán nincs meg – hát jó lett másra, azok megbecsülték, ideje összeszedned magad, és szépen észbe kapni, kislányom – nézz magadba!”

Átnéz a szecessziós keretbe foglalt tükörbe, csuromvizesen ácsorog a parkettán, ideiglenes kis tócsában, az igényes enteriőrben végérvényesen igénytelenül és hontalanul; arra gondol, ideje lenne elkezdni a test dokumentálását, meglehet, későn kap észbe naponta fényképezni, rögzíteni a változásokat, a milliméternél kisebb egységekben özőnlő elmozdulásokat. A fotónapló egyfajta animációhoz vezetne, és eljuttatná a szemléltető ahhoz a felismeréshez, mely szerint BAB nem rendelkezik határozott körvonalakkal, teste pulzál, árapály munkadarabja – a kitartó, következetes, naplószerű expozíció feltárná a hanyatlás természetét, ahogy kölcsönösen eltörli egymást test és lélek. BAB szíve szerint ezt a természetfilmet forgatná, ugyanakkor azonnal visszaretten, viszolyog beemelni a mindennapok elfoglaltságai közé, noha egyetlen kattintásról lenne szó, esetleg a reggeli fogmosás után – nyomban ellenkezés támad benne, ilyen mérvű elköteleződés gondolatára.

A szomszédban tetőfedők dolgoznak, BAB mobilja megszólal a konyhában, „most nem veszem fel”, álldogál az előszoba parkettáján, vizesen, fázósan: „biztosan anyám hív, valahogy megéri az alkalmatlan időt, a testemmel összefüggő történések idejét, zuhanyozom, vécné vagyok, nőgyógyásznál törölgetem csípőmről, combomról az ultrahangszelét; vagy, amikor hányok, bár ritkán hányok, úgyszólván egyszer fordult elő életemben, calicivírus volt, feküdtem a hányadékomban, jött ki belőlem az a sok rizs és a zöld algalevelek, ecetes gyömbér, gyomorsav, éppen telefonált a mamám, kicsit vártam, bele ne hányjak a telefonba – neki valahogy mindig felveszem”.

BAB figyel, hátha odébb mennek a palázók, netán befejezik a konyha felőli részen, fel kéne vennie a mobilt, belátnak a tetőfedők, dobálják az elhasználadott palát, egész nap recsegnek a tetőn, párkányokon, kémények mellett mászkálnak, kitesznek egy táskarádiót, szól napestig, miközben kalapálják a bádogot, rakják a palát – nem inognak, meg sem csúsznak, egészen kihátrálnak a timpanonok széléig, sarkuk félig a levegőben, fenn étkeznek, félelem nélkül, magabiztosan a magasban, szürke-piros munkaruhában – a kis közértben időnként össze lehet futni velük, rendszerint felvágottat vesznek, kiflit-zsemlet, zacskós tejet, pár száz forintért; körbe-körbe járnak a tetőn, többnyire jókedvük van, nagyokat hahotáznak munka közben, némelykor egészen előrejönnek a hálósobáig, ott is be lehet látni, lazán be is néznek, nincsenek függönyök; talán tíz méter választja el a konyha ablakát a szomszéd háztól, és nem akad BAB keze ügyébe semmi, amit maga köré tekerhetne, még egy konyharuha sem.

„Volt egy testem, most meg minek, hova tegyem; emlékszem egy mellre, az apám azt mondta, másnak nem mutathatom meg, csak neki, és tényleg rejtegettem, minden fiúm kíváncsi volt erre a mellre, de én őrizgettem az apámnak, szót fogadtam, és féltem, hogy az apám majd csúnyának látja; annak idején titkoltuk egymás elől meztelenségünket anyámmal, például a mamám mellet nem láttam még egyszer sem, ő valahogy irigynek bizonyult valamennyi alkalommal; megkönnyebbült, amikor hat hónaposan befejezhettem a szoptatásomat, »na, végre«, így érezte – utált szoptatni, ezt utólag elárulta, kivételes alkalom volt, amikor erről beszélni lehetett. Apám ingerülten: Azt sem tudod, mid van, most akkor van neked vagy nincs, »mit magyarázkodsz?!«, ezt már mondtad, ne ismételd magad. Így az apám. Folyton azt hiszi, hogy hazudok, gyanakszik rám, beleköt valamennyi szavamba, mozdulatomba, tételesen bizonyítja: hazudok, át akarom verni, plusz eleve hülye vagyok átverni, őt úgysem lehet, mivel átlát mindent, azonnal. Apám meghalt, ráhagyta a feladatot más apákra, most más apák kiabálnak velem, nézem őket, vizsgálom a szájukból támadó hurrikánt, újabb apák gyanakszanak, viharzanak itt helyben – meg kéne plasztikáztnom a személyiséget, ne ismerhessenek fel az apáim.”

A telefon még cseng, túl az ésszerű, a hétköznapi kitartás, türelem határain, fel kell venni; a szemközti munkás méregeti, hová hajtsa a töredezett, elhasználódott palát, BAB hirtelen mozdulata az ablakhoz vonzza tekintetét, a női test váratlan látványára megcsúszik a lába a párkányon, kizökken, egész nap egyensúlyban volt, most inog, már éppen szólni készül a kollégáknak, „láttnivaló szemközti”, mire BAB hirtelen eltűnik, kiszalad a telefontal.

„Szabaddá tudod tenni magad holnap kettőtől?”

Igen, szabaddá akarom tenni magam, gondolja BAB – szabaddá, anyám.

Bécsbe látogatnak, operába. Felső osztály, középosztály, humán jellegűek; a férfiak elindulás előtt gargarizálnak, rágót, színházi látcsövet és papír zsebkendőt tesznek tárcájukba a nők, a férfiak szájspréznak, borotválkoznak, és övszert készítenek a tárcájukba. Felesleges bukdácsolva rohanni a gyorstisztítóba, beadni a kisestélyit, jó lesz bármi, egy póló is, amennyiben érdekes a színe, bár slampossággal nem volna ildomos szégyent hozni a magyarságra – pont Bécsben. BAB ennyiben marad magával.

Sznobizmusnak tűnhet kimenni egyetlen opera-előadás kedvéért, mégis, érdekes, jó érzés, hogy ilyen is lehet. Nem? – kérdezi a kocsiban Laci, útban Ausztria felé. A magamfajta kultúrkalandorok hozzászoktak ehhez, amúgy örülök, hogy eljöttél, BAB; Laci egyúttal megdicséri BAB öltözködését, szerinte helyesen gondolkodott, amikor a kék, anyagában enyhén gyűrött, fényes taftruha mellett döntött, hiszen az utazás alatt könnyen s tartósan meggyűrődhet az öltözék, remek választás, gyűrtet gyűrni az úton, még gyűrtebbé, egyben előkelőbbé tenni az ülésen. Ezután Laci hosszú időre elhallgat, csak a forgalmat figyeli.

„Laci nem tartozik az apáim közé: jómódú, van pénze, túl sok pénze; tizenhat éves korától együtt Marival, aki gyűlöli az operát, éppen tárgyal, így megússza az előadást, Laci ilyen esetekre kölcsön szokott kérni engem, BAB-ot, például munkabálokra, melyekre Mari nem tud vagy nem akar eljönni, mégis feltétlenül szükséges valaki Laci oldalán. Mari engem delegál. Laci ilyenkor egész idő alatt udvarol, anélkül, hogy egyetlen tekintet erejéig is hűtlennek bizonyulna

Marihoz; mondom, nem az apáim közül való. Érdeklődik, miért nem hagyom el a férjemet, K.-t, avagy, ha tényleg ennyire rosszul megy, »akkor legyen szeretőd«. Nem lesz szeretőd (hűtlennek lenni apámhoz?). Mintha az építészből alkalmával zajlott volna köztünk ez a beszélgetés, egy monumentális, állványokból konstruált »É« betű belsejében. Laci pár nappal később felhívott, és bocsánatot kért, »igazad van, abból csak szenvedés származna«. Ez Laci, mindemellett rengeteg pénze van.»

Mit nézünk meg? – érdeklődik BAB. Bízál Mozartban, ami pedig a rendezést illeti, mondja Laci felélénkülve, az eddig még nem okozott csalódást Bécsben, egyúttal valamennyi hang nívós, aggodalomra semmi ok. Jönnek fel a mélygarázsból, Laci könnyedén eligazodik a városban, úgy tűnik, sokadszorra teszi meg ezt az utat. A garázsban egyetlen lélekkel sem találkozhatnak – kihalt temető, urnákkal a neonfényben. Felérnek. Laci vásárolni kezd, különleges, távol-keleti magokat vesz, gyúrt-hevített sajtokat, majd aszalt paradicsomot eszeget, BAB-ot is megkínálja, olajos lesz a kezük, nedves törlőkendőt kotor elő BAB, odanyújtja Lacinak, aki hálásan elfogadja, ám előtte még lenyalogatja az ujjait.

Beülnek teázni, üvegfalak mindenfelől, beltéri világítás híján az utcáról nyeri bizalmas fényt a hely, újrashasznosított esti fényben szolgálják fel a teát, fedett csészében, digitális órával együtt szervírozzák, mely jelez, amint letelik a filter ázási ideje, és egyben befejeződik a folyamat, melynek eredményeként megfelelő aromához juthatnak. Az óra jelenléte, a mérés ténye olyan érzést ébreszt bennük, mintha valamiféle kísérlet önként jelentkezői lennének.

Jó lesz elfoglalni a helyünket, menjünk, lendít az estén Laci. Beérnek a nézőtérre: bal oldal, kilencedik sor, mellettem. Jó lesz mellettem? – összemosolyognak.

„Mennyire különbözik Laci az apámtól, aki még a kocsmában sem enged oda ülni, ahová szeretnék, például maga mellé; kijelöl számomra egy helyet, figyelj, gyerelem, oda ülj, és ne ide, ez már foglalt, valamikor jön a Csaszki és Laláké, ők itt törzstagok, olyan nincs, hogy a helyükre ülj, meg is mutatja az apám, bemutatja, miképpen kéne odaülnöm, arra az általa kiszemelt másik helyre, átmegy, és lovaglóülésben a pad végére nehézkedik, közben rám néz, ellenőrzi, biztosan figyelem-e, hogyan, miképpen, milyen pozitívában üljek majd oda. A hosszú, kocsmái pad megbillen, egészen felágaskodik, akár egy paripa, az apám pillanatra sem jön zavarba, ügyesen meglövigolja, aztán mégis földre esik, leveri a sörét, rántott húsa porba hullik, amint nagy elmék hullanak a porba, amikor már túl nagyok és túl nehezek mind önmaguk, mind a környezetük számára, éppen így hullik a rántott hús, műanyag villával és késsel együtt – első alkalom, amikor ellenkeztem apámmal, nem azt csináltam, amit parancsolt, érdekes, végül elfogadta, maradhattam mellette, miután feltápáskodott a földről, és érdekes, Csaszki meg Laláké nem emeltek kifogást a helyem miatt, amikor befutottak, simán megrendelték söreiket. Apám aztán lájtosan kihasználta a helyzetet, hiszen én akartam, én erőltettem a mellé ülést, kicsit, igazán udvariasan megfogdosta a fenekemet, és úgy intézte, miközben veszi el az újabb sört, karja hozzányomódjon a mellemhez, ilyen az apám, felnézek rá, alapvetően jót akar nekem. Apáim közül ő az egyetlen, aki segített, noha udvariasan eltoltam a kezét, ezen persze megsértődött, pedig pont ebben egyeztünk meg, mégis megsértődött, amikor tartottam magam az egyezségünkhöz. Segített, igen – igaz, baromi ideges lett rám, mivel túl sok kellemetlenséget szerzett magának általam,

mégsem hagyta annyiban, és elintézte, persze részben, de tényleg csak részben önmaga miatt – olyan nincs, hogy ne tudjon elintézni valamit, bármit. Azóta alig kíván látni, találkozni velem, még azt sem szeretné, hogy az asztal túloldalán leüljek vele szemben.”

Az első, indokolatlanul hosszú felvonásban, melyet BAB és Laci a szerző iránti szenvedélyes elkötelezettségükben sikeresen végigülnek, Mozart még nincs a topon – ugyan ki merné meghúzni Mozartot? A rendező úgyszintén alulmarad a darabbal szemben, felhasználatlanul kallódik nála az a biankó csekk, melyet Mozart a pseudotörténet fedezékében nagyvonalúan kiállított, a direktor ekkor még nem veszi észre, mit gyúrtek a zsebébe, később annál is inkább rálel, és határtalan viháncolásba kezd. A második felvonástól Mozart magára talál, egyszerűen ő is fejlődik a hallgatósággal, a direktorral együtt, így eshet meg az a csoda, melynek alkalmával a zene végül áldozatkészen hazaviszi hátán a gyengélkedő librettót.

Violenta bőrrönddel a hóna alatt elszántan színre cihelődzködik, leteszi a kofferét, melynek takarásából lélegzetelállító vérfolt kerül napvilágra. Violenta felfedett megsebzettsége körülbelül a lép magasságában található. Halálos szúrásnak tűnik, a késelő mindenképpen annak véli, Violenta ennek ellenére fitt, tevékeny – a vérző lány hűséges támadójához, eltökélten szerelmes bántalmazójába, kötődik, kitart, nyomul a brutális gróf után, csak a gróf, a gróf és senki más. Kinyitja vonzalma, bolyongása bőrröndjét, átvedlik, kertészeti munkaruhát ölt, majd túlméretezett célszerszámot, úgynevezett sövénynyíró ollót ragadva, leszerződik a kopaszra borotvált polgármesterhez, aki az álruhás Violentát a FŐKERT nonprofit ZRT. állományába rögvest leigazolja, és azonnali hatállyal beleszeret. Violenta, alias Sandrina már-már eszelősen, dühödten csattogtatja sövénynyíró ollóját, valamiféle kasztrációs vehemenciával, ám a késelő gróf és az élvhajhász polgármester közelébe kerülve félszeg, tehetetlen szűz leánnyá hígul, úgyszólván valamennyi alkalommal, hasonlóképpen a főszereplők szenvedő árnyékai, melyek a rendezői truváj adományaként egészen mást cselekszenek, mint birtoklók, amennyiben például a gróf Sandrinának háttal, amennyiben a márkinő dacosan félrefordulva a gróftól, árnyaik eközben mégis bizalmasan egymásra találnak a díszleteken, a valóságos gróf Sandrinától távolodó karja árny mivoltában gyengéden Violentát simogatja – BAB és Laci egészen beleszédül a mű pszichoanalitikus szcenírozottságába. Hát igen, Bécs, nemhiába, Bécsben lenni BAB számára ünnep.

Ezalatt BAB körülszimatol a nézőtér félhomályában, szemügyre veszi a közelebb ülő bécsieket: átlagöltözékek, szokványos szabásminták nívós szövetekből, felturbózott utcai viseletek, időnként némi csillámmal hintve, nőknön férfizakó, uralkodó kétrészség, szürkék árnyalatai, néhol felbukkan valami egybeszabott. BAB előtt váratlanul egy határozott bécsi profil bontakozik ki a bal oldal, 10. sor, hatoson. Féloldalasan, fejéhez simítva fésüli fényes, sötétbarna, majdhogynem fekete haját – az orr, a száj és az áll megtevesztésig, sőt a bajusz, noha lazábban, szélesebbre eresztve.

„Tőlem, BAB-tól kihullott, oda megeredt, onnan felkapaszkodott, felfutott rám, beköltözött, felvette, megmelengette jégge fagyott ujjaim, így talán nem hullanak ki portékáim a kezemből, talán marad valakim, maradok valaki, maradok tisztelettel, összeszedetem magam, többé per soha nem kapja le cipősarkamat a villamoskiszőb; bicegem, elbicegem az életidőm. Mondanom

sem kell, Hitler meghívására különleges kormányküldöttség utazott Németországba, befejezték az egyeztetést, indultak haza, miközben a németek lerohanták az országot, az én kis országot, benne és kívül az én kis családtagjaimmal, apáimmal, anyáimmal, és az én szomszédom ott volt, abban a delegációban, amelyik Hitlerrel egyezkedett, szóval volt ez Hitlernek, kivonta az országból a teljes magyar vezérkart, benne a szomszédommal, és akkor indította a lerohanást. Belehúzott. Szomszédom tárgyalt Hitlerrel, ezt én, BAB, elmondhatom magamról, valamint szomszédomról, s ha minden álszerénységet félreteszem, bizvást állíthatom, Hölgyeim és Uraim, leginkább Hölgyeim: karnyújtásnyira lakik tőlem a történelem.

Maradok BAB, tisztelettel.”

Hitler többnyire hosszan lefelé néz, nyugodt, kiegyensúlyozott, oldott, ritkán figyel a színpad történéseit, meglehet, a hangokra koncentrálnak, miközben SMS-t ír, netezik a mobilján – egészen vonzó férfi, a képekhez képest kicsit meghízott, s mivel BAB mellett a bal oldal, 9. sor, hatoson nem ül senki, feltűnés nélkül átnyúlhatna Hitlerhez, finoman megérinthetné a tarkóját. Hitler világosbarna, csíkos öltönyt visel, igényes, különleges, puha anyagból; szemüveges barátjával együtt látogatott el az operába, egy már-már kegyetlen arcélű, ijesztő tekintetű ürgével, aki mintha a nagy koncepciójú tervező oldalán felbukkanó kíméletlen, perverz kivitelező típusát testesítené meg, holott a valóságban Hitler közvetlen környezetében alig fordult elő valamely markáns arcél. BAB túlzott meghittséget talál a párban – pusztán ő akarná így látni? Mindeközben a színpadi történések felajzott polgármestere, Sandrina után lihegve, tapintatlanul, durván bánik az álruhás Violenta márkinővel, azaz Sandrinával, kb. mint egy cafkával, lotyóval, senki körömpiszokkal, a rendezői elképzelés szerint pantomimikusan már megdugta a kis kertészlányt, és íme, szeretőjét felcibálja a kényelmes bőrfotelból, ellöki, urasan a helyére telepszik, jól van, kipiszkálta a nőt, a kis körömpiszkot. A színházi öltöztető polgármesterünket újabban az olasz fasizmus egyenruhájába bújtatja, igen, pontosan abba, és újra igen, Hitler oda sem néz, rá se ránt, Mussolinit dobermannjai-val együtt magasról leszarja, Sandrinára sem figyel; Don Anchise elterpeszkedik a bőrfotelban, melyből a kertészlányt ennek előtte durván kipenderítette, jelenleg lucskos hidegvérrel fogadja a Sandrina után áhítózó, bekötött szemű gróf udvarlását, vak tapogatózását, megvalósítva egyúttal az előadás egyetlen számottevő erotikus jelenetét, feledtetve a mindmegannyi, közönséges, érzékietlenül felkínált nőiességet.

„Én, BAB, lassan, ám visszavonhatatlanul egyazon irányba iparkodom, míg apám kizárólag önmaga számára kipányváz valamely hitvány fiúhoz, aki tőlem egészen biztosan semmit nem akarhat, nehogy olyanhoz, aki tán a Don Anchise-féle bőrfotelban megnyugvásra lelne, ám pechjére utálja, gyűlöli az operát és a bőrfotelokat, így kimarad a megváltó felismerésből, a freudista scénáriákból, nekem pedig továbbra sincs elszakadásom apámtól.”

BAB végül mégsem merészelt megcirógatni Hitler tarkóját, hiába, a beidegződések. Hajnali fél kettő körül érkeztek a ház elé, BAB megköszönte az estét, Laci kilátásba helyezte a következő alkalmat. BAB a lépcsőházban önkéntelen pillantást vetett a postaládára, kíváncsian kivette a maszatos, kockás papírra ceruzával (netán ácsirónnal?) rótt levelet, és a lépcsőn felfelé menet olvasni kezdte. Rendkívül kellemetlen érzéseket keltett benne a levél közlendője, úgyszólván hazavágta a napját, ugyanakkor sejtette,

hogy e tartalomtól évek múltán sem fog egykönnyen szabadulni – bátran állítható tehát, hogy e levél elrontotta ha nem is az egész életét, de élete hátralevő részét mindenképpen.

Az a bizonyos levél:

„Kedves BAB!

Bizonyára csodálkozol, honnan tudom a neved. Csak azt szeretném mondani neked, hogy szépek a melleid, nagyok és nőiesek. Jó lenne szeretkezni veled!

Üdvözlettel:
ÉN”

Joachim Ringelnatz

A TUBÁKOSSZELENCE

Nagy Frigyes csinált egy skatulyát.
„Jó helyen lesz benne a tubák!”
Csinos kis diófa szerkezet,
Büszke volt Nagy Frigyes szerfelett.

Jött egy szű – átlagos, sima szű,
De fára érzékeny szimatú.
Örült a szelence: új barát!
S mesélte Frigyest és udvarát.

Elismeréssel kell adózni –
Taglalta hosszasan a dózni.
„Be unom a fránya Frigyeset!”
Skatulyánk halála így esett.

A HANGYÁK

Hamburgból két hangya, pindurka,
Ausztráliába indult ma.
Altona táján, hol alábuk
A nap, jaj, megfájdult a lábuk.
Mindezzel hogy számot vetettek,
További útjukról letettek.